

OPONENTSKÝ POSUDEK

na doktorskou disertační práci Mgr.Dany Hrnčířové

„Nutriční stav pražských bezdomovců“

Disertační práce, kterou předložila Mgr. Dana Hrnčířová jako výsledek doktorského studijního programu má celkem 70 stran, z toho 60 stran textu a 7 stran literárních odkazů. Výsledky práce jsou přehledně doplněny tabulkami a grafy. Údaje o publikační aktivitě autorky jsou uvedeny v závěru práce. Hlavní publikační výstupy autorky, týkajících se problematiky bezdomovství, tvoří přílohu práce.

Pro svou disertační práci si vybrala Mgr.Hrnčířová velmi aktuální téma - analýzu nutričního stavu u vysoce rizikové skupiny obyvatel, u bezdomovců. V České republice nebyla dosud provedena studie zabývající se touto problematikou.

V teoretické části práce seznamuje autorka čtenáře s problematikou bezdomovství. Upozorňuje na nepřesnosti, kterých se dopouštějí autoři při snaze definovat bezdomovství a při hledání a určování příčin jeho vzniku. V jednotlivých státech nejsou vedeny na národní úrovni přehledy o počtu a o socio-ekonomických podmínkách bezdomovců, většina informací je získávána z údajů nestátních organizací. V následujících kapitolách věnuje Mgr.Hrnčířová pozornost zdravotnímu stavu bezdomovců. Výzkumy v různých státech potvrdily vyšší morbiditu i mortalitu u této minoritní skupiny ve srovnání s běžnou populací. Autorka poukazuje na hlavní rizika vzniku zdravotních problémů u bezdomovců, mezi která patří kouření, konzumace alkoholu a návykových látek, stres a deficitní stravování. Na závěr teoretické části práce rozebírá Mgr.Hrnčířová nutriční stav bezdomovců. Výsledky zahraničních studií se v údajích o stavu výživy této skupiny populace významně liší. Řada autorů uvádí malnutrici u 20 - 44% bezdomovců, ale existují studie, které zjistily podvýživu pouze u 2% vyšetřených. Hlavní příčinou rozdílných údajů je podle autorky možnost a způsob výběru respondentů.

Rozbor problematiky bezdomovství s odvoláním na výsledky studií českých a zahraničních autorů dokazuje pečlivou teoretickou přípravu Mgr.Hrnčířové na řešení zvoleného tématu.

Cílem experimentální části práce bylo vyšetření nutričního stavu vybrané skupiny bezdomovců ve dvou nezávisle na sobě provedených studiích. Obě studie byly realizovány za pomoci občanského sdružení Naděje.

První studie byla zaměřena na ukazatele malnutrice a rizikové faktory aterosklerózy. Do studie bylo zařazeno 201 bezdomovců. Získaná data autorka porovnávala s výsledky populační studie provedené v roce 2001 a s hodnotami zjištěnými u 104 dárců krve.

Výsledky nepotvrdily u sledované skupiny bezdomovců protein-energetickou malnutrici. Rizikové faktory kardiovaskulárních onemocnění byly u této skupiny, mimo kouření, nižší ve srovnání s hodnotami kontrolního vzorku. Zajímavé bylo zjištění určitého posunu v červené krevní řadě.

Cílem druhé studie bylo stanovit hladiny mikronutrientů a určit zátěž těžkými kovy. Soubor tvořilo 257 bezdomovců. Výsledky autorka porovnávala s hodnotami získanými od 104 zdravých dárců krve. Hladiny olova v krvi byly signifikantně vyšší pouze u bezdomovkyň ve srovnání se skupinou dárcyň. Hladiny kadmia v krvi u bezdomovců (žen i mužů) byly významně vyšší ve srovnání s kontrolní skupinou, dokonce i u nekuřáků byly vyšší než u dárců krve – kuřáků. Příjem hlavních živin zjišťovaný pomocí 24 hodinového recallu byl srovnáván s doporučenými německými dávkami. Vybrané mikronutrienty byly stanoveny biochemicky. Ve sledované skupině bezdomovců nebyl zjištěn nižší příjem hlavních živin.

Biochemické výsledky u nich prokázaly nedostatečný přísun vitamínu C, E, B2 a nižší hladiny selenu, zinku a mědi ve srovnání s běžnou českou populací.

V diskuzi autorka výborně analyzuje a zdůvodňuje výsledky své práce. Závěry srovnává s údaji uvedenými v odborné literatuře.

Existuje málo českých a zahraničních studií, které se zabývají životními podmínkami, životním stylem bezdomovců a jen vzácně se věnují problematice jejich výživy. Práce, ve které Mgr. Hrnčířová analyzuje nutriční stav této skupiny populace, je proto velmi významná a její výsledky jsou cenným přínosem pro české i zahraniční odborníky, kteří se věnují problematice ochrany zdraví této rizikové skupiny populace.

K práci mám otázku:

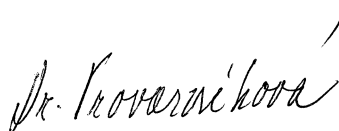
Hodnoty v červeném krevním obraze u bezdomovců se pohybují na dolní hranici normy. Nález vysvětľujete nadměrnou konzumací alkoholu u této skupiny obyvatel. Zvažovala jste i další možné příčiny zjištěných hodnot?

Závěr:

Předložená práce splnila požadavky kladené na disertační práci v daném oboru, je napsána na velmi dobré odborné úrovni. Autorka prokázala způsobilost k vědecké práci a předložila významné poznatky využitelné v praxi. Po prostudování práce

d o p o r u č u j i

disertační práci k obhajobě a na základě její úspěšné obhajoby, doporučuji udělení akademického titulu Ph.D. dle §47 Zákona č.111/1998 Sb. o vysokých školách.

Doc.MUDr.Hana Provozníková,CSc.

Ústav zdraví dětí a mládeže

Univerzita Karlova, 3.lékařská fakulta

V Praze 7.6.2010